

Inclusief onderwijs

Verlag van een inspirerende presentatie door **Mary Schuh**

Van 25 tot en met 27 september 2014 was de Amerikaanse Dr. Mary Schuh in Nederland, op uitnodiging van NSGK. Ze is professor aan de [Universiteit van New Hampshire](#) in de Verenigde Staten en werkt al meer dan 20 jaar met scholen aan inclusief onderwijs. We hadden haar uitgenodigd om het inclusief onderwijs in Nederland nieuw leven in te blazen. Want af en toe heb je een goed voorbeeld nodig; iemand die met inspirerende verhalen en degelijk wetenschappelijk onderzoek laat zien: zo kan het!

Op 25 september gaf zij een presentatie aan een aantal ouders, leerkrachten en andere betrokkenen. Ook hier weer veel leerzame ervaringen en inspirerende voorbeelden en - voor wie de tijd neemt om door te klikken op de linkjes - een schat aan filmpjes, wetenschappelijk onderzoek en andere achtergrondinformatie over inclusief onderwijs. Met als centrale boodschap: inclusief onderwijs is niet alleen mogelijk, het verbetert ook de (leer)prestaties van kinderen met én zonder handicap. Dus neem een uurtje de tijd en laat je inspireren:

Mary stelt zich voor

Ik doe dit werk al 40 jaar. Ik ben opgeleid tot leerkracht voor het speciaal onderwijs, dus op een gesegregeerde school. Mijn leerlingen hadden labels met zeer ernstige beperkingen. Gedurende de eerste jaren dat ik les gaf vroeg ik me af: wat leer ik de kinderen, waar bereid ik ze op voor? Want het doel van onderwijs is toch om kinderen op te leiden tot productieve volwassenen. Op het vinden van een baan, vrienden maken, het volgen van vervolgonderwijs, wonen op een plek die je leuk vindt.

Wat was mijn rol daarbij als leerkracht? Ik was daar absoluut niet tevreden over en besloot om een betere leerkracht te worden en me in te zetten voor kinderen met een beperking in inclusief onderwijs.

30 jaar geleden wisten we nog niet wat inclusief onderwijs precies inhield. Er was geen boek over, het was helemaal nieuw. Dus ik ging terug naar school om meer te leren over de verschillende manieren van lesgeven aan kinderen met een beperking. Daar leerde ik dat als kinderen met een beperking naar reguliere scholen gaan, ze beter leren, meer leren, sneller leren, een grotere kans hebben op het vinden van een baan, vrienden en een woonplek waar ze zich prettig voelen. De conclusie was snel getrokken: als ik mijn beroep als leerkracht wil blijven uitoefenen, moet ik me richten op *inclusief onderwijs*. Dus ik nam ontslag bij het speciaal onderwijs en begon als 'inclusion facilitator' om kinderen te ondersteunen bij hun overstap van het speciaal onderwijs naar inclusief onderwijs. Het was mijn taak om dit te laten slagen. Ik heb intussen verschillende rollen vervuld op dit gebied. Nu werk ik op de Universiteit van New Hampshire en doe onderzoek naar de succesfactoren van inclusief

onderwijs. Ik ben adviseur voor scholen in de gehele VS, soms ook daarbuiten en werk samen met een groot aantal collega's die zich bezig houden met dit onderwerp.

Een lange weg

Ondanks mijn passie voor het onderwerp, is het eigenlijk ongelooflijk dat ik me er nog steeds mee bezighoud. Toen ik ermee begon, dacht ik: het ligt zo voor de hand dat dit het beste is voor leerlingen met een beperking, het zal misschien een paar jaar duren voordat iedereen het licht ziet en veranderingen hebben plaatsgevonden. Dan zullen alle scholen open staan voor kinderen met een beperking. Eigenlijk voel ik me enorm gefrustreerd dat ik dit werk nog steeds doe en dat we er nog lang niet zijn. Er moet nog zoveel gebeuren. Maar aan de andere kant ben ik heel enthousiast over de enorme verschuivingen die er al hebben plaatsgevonden. Ik was misschien wat naïef om te denken dat een dergelijke grote verandering binnen enkele jaren kon voltrekken. Het gaat niet alleen om een verandering bij kinderen en hun ouders, families, maar ook om verandering van systemen, culturen en wetgeving. Dat is ingrijpend. Toch ben ik enthousiast, want er worden resultaten geboekt. Ik begon mijn werk met te onderzoeken hoe het kon werken voor dit kind in deze klas op deze school en werk nu met hele districten, in staten en landen aan wat er moet gebeuren om die veranderingen te realiseren. Wat ik daarvan heb geleerd wil ik vandaag graag met jullie delen. En ik wil graag van jullie leren wat je tegenkomt aan hindernissen en welke strategieën je kunnen helpen om die hindernissen te nemen. Ik heb interessante video's en korte films, een PowerPoint presentatie van onze onderzoeken om mijn verhaal te illustreren.

Het gaat niet alleen om een verandering bij kinderen en hun ouders, families, maar ook om verandering van systemen, culturen en wetgeving.

Hoe te overtuigen

Reactie uit de zaal: We moeten veel meer benadrukken dat kinderen het recht hebben om naar school te gaan.

Mary: We moeten een rugzak vol met gereedschap hebben dat we kunnen inzetten afhankelijk van welke informatie iemand nodig heeft. Sommigen gaan overstag vanwege het recht op onderwijs. Maar als dat het enige argument was dat nodig was om mensen over de streep te trekken, dan zaten we hier vandaag niet bij elkaar. Sommigen worden overtuigd door onderzoek. Je neemt ook geen medicijnen als er geen onderzoek is gedaan naar het effect. Dus we moeten weten welk onderzoek is gedaan, wat het inhoudt, waar we het kunnen vinden en dat aanreiken aan de mensen die er over willen lezen. Anderen zetten zich in voor inclusief onderwijs omdat hun gevoel hen zegt dat dit het enige juiste is om te doen.

Daarom moeten we goed nagaan wie de persoon is en wat hij nodig heeft om een stap in de goede richting te zetten. We krijgen niet iedereen mee als we inzetten op slechts één strategie. Belangenbehartigers, leerkrachten, hoofden van scholen, ouders, hebben behoefte aan verschillende informatie. We kunnen een film vertonen, onderzoek laten lezen, een advocaat laten vertellen over mensenrechten ... etc. Dit moeten we allemaal in onze rugzak hebben en kunnen inzetten op het moment dat we inschatten dat het de juiste strategie is.

SWIFT Center

Ik werk voor een nationaal project dat Swift center heet (School Wide Integrated Framework for Transformation). Het wordt gefinancierd door onze federale overheid. Het is het grootste gefinancierde project ooit in de geschiedenis van het onderwijs. Er is 25 miljoen dollar beschikbaar voor 5 jaar, dus 5 miljoen per jaar.

Het project is erop gericht dat elke school in de VS een inclusieve school wordt. We richten ons op alle niveaus: beleid, overheid, de klas, de leerling. De overheid heeft dit initiatief genomen omdat uit onderzoek blijkt dat de leerprestaties van kinderen verbeteren als kinderen met en zonder beperking samen leren. In de VS zijn goede leerprestaties erg belangrijk, dus vandaar dat de overheid heeft besloten om te investeren in scholen. Ik verkeer in de luxepositie om voor dit project te werken, scholen in het hele land te bezoeken, op het platteland, in grote steden, hele arme scholen. Belangrijke vraag is: Hoe kunnen we het laten werken in al deze verschillende schoolsystemen? Daar gaat het om in dit project en ik ben erg blij dat ik hieraan mag meewerken.

ALL MEANS ALL

Ik werk samen met een filmer die prachtige films maakt. Hij heeft dit prachtige filmpje 'All means all' gemaakt dat precies aangeeft waar het om gaat:

<https://www.youtube.com/watch?v=v1MaeQgaygg>

De strekking van het filmpje is:

- kinderen zonder beperking scoren beter op lezen en rekenen wanneer ze samen met kinderen met een beperking in de klas zitten;
- als kinderen met en zonder beperking samen les krijgen, verbeteren de leerprestaties van deze kinderen;
- 30 jaar onderzoek bewijst dat alle kinderen kunnen participeren, leren en excelleren op regulier onderwijs.

Wetenschappelijk onderzoek

Ik vertelde dat er veel onderzoek is gedaan en de link waar je de samenvattingen van de verschillende onderzoeken met verwijzingen kunt vinden is op www.swifstschools.com.

Je kunt de onderzoeken bestuderen en gebruiken om anderen te overtuigen.

Deze onderzoeken bewijzen dat op inclusieve scholen:

- de leerprestaties van kinderen met en zonder beperking verbeteren
- communicatievaardigheden verbeteren
- kinderen minder uitdagend gedrag vertonen
- kinderen minder dagen verzuimen op school en
- meer vriendschappen hebben.

Uit onderzoek in Minnesota blijkt bijvoorbeeld ook dat kinderen en leerkrachten op inclusieve scholen meer betrokken zijn bij elkaar en vriendelijker/aardiger/ zorgzamer voor elkaar zijn. Is dat niet wat we allemaal willen: dat scholen aardiger zijn? Daar kunnen we zoveel problemen mee oplossen in deze wereld.

Wat gebeurt er als kinderen met en zonder beperking niet samen kunnen leren? Dan dalen de leerprestaties, omdat we geen hoge verwachtingen van de capaciteiten van het kind hebben en er geen kwalitatief goede instructie is.

Het heeft ermee te maken dat we weinig waarde hechten aan het leven van mensen met een beperking. Want als we hun leven waardevol vinden, dan zouden we dat nooit laten gebeuren.

Vraag: In welk klas laat je je kind instromen in het regulier onderwijs? Mijn zoon is 17, maar ook 2 en ook 14, wat is het beste voor hem? Kijk je naar cognitief niveau, leeftijd? De school heeft geen idee, wij als ouders ook niet.

Wat is inclusief onderwijs?

Mijn definitie voor inclusief onderwijs is eigenlijk heel simpel:

waar zou het kind zijn als het geen beperking had?

Dat gaat over een plek die bij zijn leeftijd hoort, de school, de buurt, de klas. Dus als uw kind 17 is, dan zit hij in een van de hogere klassen van het middelbare onderwijs en gaan we ervan uit dat hij capaciteiten heeft. We hebben verwachtingen die bij zijn leeftijd horen. Bieden ondersteuning, onderwijs, instructies die aansluiten bij wat hij nodig heeft. Maar ons start- en eindpunt is een reguliere school in de wijk, waar het kind zou zijn als het geen beperking zou hebben.

Onderwijs dat past bij de cultuur van het gezin. Dus als de broers en zusjes naar een katholieke school in het dorp gaan, dan zetten wij ons ervoor in dat het kind met een beperking ook naar diezelfde school kan gaan. En dat de ondersteuning die het kind nodig heeft, vergoed wordt uit hetzelfde budget dat het kind krijgt als het op een speciale school zit. Het geld volgt het kind.

Ons start- en eindpunt is een reguliere school in de wijk, waar het kind zou zijn als het geen beperking zou hebben.

Ondersteuning van de leerkracht

De ondersteuning betreft niet alleen het kind, maar ook het schoolteam, het gezin en de wijk. Er wordt vaak door leerkrachten gezegd: "Ik weet niet wat ik moet doen met dit kind in mijn klas. Ik kan het niet, ben er niet voor opgeleid". Onze vraag is dan: wat moet er gebeuren om het te laten werken. We vragen het, gaan er niet van uit dat we het antwoord al weten. Wat heb je nodig om dit kind op te nemen in je klas? Vaak is het antwoord: meer tijd om voor te bereiden, maar ook: ik wil het kind eerst leren kennen, de ouders ontmoeten, ik wil een training, een gesprek met een leerkracht die er ervaring mee heeft. En meestal kunnen we de leerkracht geven wat hij zegt nodig te hebben. We ondersteunen de leerkracht én het kind.

Flexibel onderwijs

Vraag: mijn kind gaat, na 2 jaar thuiszitten, naar een reguliere school. Het is een klas met 24 kinderen. Zijn hoofd raakt er overvol van. Doe ik er wel goed aan? Zou het voor hem niet beter zijn als hij een paar uur naar school ging in plaats van de hele dag, en thuiskomt met opdrachten waar hij verder aan kan werken? Dat de school zich flexibel zou opstellen. Of dat hij naar een rustige plek op school zou kunnen gaan op het moment dat hij overprikkeld raakt. Zijn er in de VS scholen die dat aanbieden?

Mary: Veel scholen hebben een bibliotheek en het is mogelijk om daar een rustig plekje te creëren. En als een kind niet de hele dag op school kan zijn: ik zou daar niet als eerste voor kiezen, maar als het kinderen helpt om succesvol te zijn, dan moet het kunnen. Ik ken kinderen die een halve dag naar school gaan en de andere helft van de dag lessen online volgen. Dat past bij hun stress- en leerbehoefte/mogelijkheden. Het is niet iets negatiefs, maar het is nodig zodat het kind kan leren.

Geen aparte klassen

Terugkomend op de definitie van inclusie: ik heb verteld wat ik er onder versta en dat het erom gaat om daar ondersteuning bij te bieden. Maar ik wil je ook vertellen wat het *niet* is. Soms kom ik op scholen en dan laten ze mij enthousiast hun 'inclusion room' zien: een klas met kinderen met een beperking, 'inclusion students', die af en toe inclusie-momenten hebben waar dan met veel poeha over gerapporteerd wordt.

We moeten ons realiseren dat dit een compromis is. Het is een stap richting het ideaal, maar wel een compromis.

Het succes van inclusief onderwijs heeft niets te maken met de karakteristieken/kenmerken van de leerling, of met het label van de leerling, of zijn gedrag, de manier waarop hij zichzelf presenteert, of hij goed is met woorden of niet. Als inclusief onderwijs succesvol is komt dit door de volwassenen in het team, door hun betrokkenheid, creativiteit, wens om het te laten slagen. Of het nu een kind betreft dat autisme heeft, niet spreekt, zichzelf en anderen verwondt, ... Je vraagt je misschien af: Hoe kan die nu in een reguliere klas onderwijs krijgen? Ik kan het je laten zien. Ik kan je voorstellen aan deze leerling, aan zijn team, en je vertellen wat geholpen heeft om het tot een succes te maken. Het gaat niet om een grote omslag, maar om hulp aan deze ene leerling.

De betrokkenheid, creativiteit, wens om het te laten slagen van het team zijn bepalend voor het succes van inclusief onderwijs.

Succesfactoren voor inclusief onderwijs

We gaan het nu hebben over de onderliggende gedachten van inclusief onderwijs en de ondersteuning die nodig is om het van de grond te krijgen. Ik ga jullie nu een aantal voorbeelden laten zien van leerlingen met een ernstige meervoudige beperking. Het zijn krachtige verhalen die mij helpen om de *mindshift* naar inclusief onderwijs te maken. Deze verhalen geven antwoord op vragen die er zijn over kinderen met ernstige beperkingen en inclusief onderwijs. Ik heb er veel van geleerd.

Wat hebben we nodig om inclusief onderwijs tot een succes te maken? Het begint met de waarde die we hechten aan leerlingen met een beperking en met onze verwachtingen. Wat betekenen de labels die ze opgeplakt hebben gekregen? En hoe komen we ertoe om de beslissing te nemen waardoor ze uiteindelijk in het speciaal onderwijs belanden.

Ga uit van capaciteiten en heb hoge verwachtingen

Een belangrijke succesfactor voor inclusief onderwijs is: verander hoe je denkt over kinderen/leerlingen met een beperking. Verander je denken over alles wat ze niet kunnen, niet zouden moeten doen, niet doen, niet hebben gedaan en nooit zullen doen, vanwege de labels die ze hebben. Schrap die gedachten uit je hoofd, en ga in plaats daarvan uit van hun *capaciteiten*. Presume competence: Heb (hoge) verwachtingen. Wat de labels ook zijn, ik kan je laten zien dat die leerling kan leren. Ga uit van capaciteiten en heb hoge verwachtingen. Dit heb ik geleerd doordat ik mensen heb leren kennen die mij dit hebben laten zien. Daarnaast is er veel onderzoek dat dit bevestigt.

Verander je denken over kinderen met een beperking: ga uit van capaciteiten en heb hoge verwachtingen.

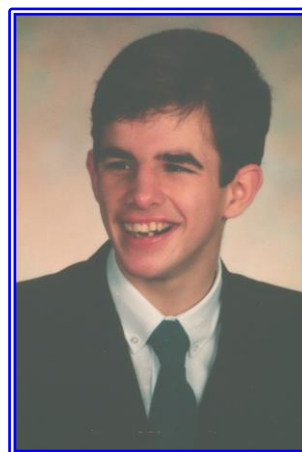
Jeff

Een van de leerlingen waar ik veel van heb geleerd is Jeff. Toen ik Jeff leerde kennen woonde hij in een woonvorm en zat overdag op het speciaal onderwijs, in een klas met

andere kinderen met beperkingen. Hij had diverse labels, zoals een ernstige verstandelijke beperking, scoliose, CP, epilepsie en hij kon niet spreken. Hij droeg een helm omdat hij met zijn hoofd tegen de muur bonkte, en als hij zijn helm niet op had, trok hij de haren uit zijn hoofd. Hij had 2 epilepsieaanvallen per dag.

Ik ontmoette Jeff omdat zijn moeder over inclusief onderwijs had gehoord. Hij was 16 jaar en zijn moeder had alles gedaan wat professionals hadden gezegd dat zij moest doen met Jeff: logopedie, fysiotherapie, gedragstherapie, specialisten bezocht, hem medicatie gegeven. Alles wat werd aanbevolen, deed ze. Dus op 16-jarige leeftijd zit hij op de grond in een klas met andere kinderen met een beperking met een helm op zijn hoofd. Zo ziet zijn leven eruit. Zijn moeder had dus over inclusief onderwijs gehoord en wilde het over een andere boeg gooien. Ze wil dat Jeff naar het voortgezet onderwijs gaat. Toen ze dat tegen mij vertelde sloeg bij mij de paniek toe. Hoe kunnen we dat voor elkaar krijgen? Maar ik zei: laten we het gaan doen. De school was niet enthousiast. Hoe kunnen we Jeff bij de lessen betrekken? Hoe gaat hij daarin passen? Het duurde twee jaar voordat de school hem uiteindelijk toeliet.

En hier zie je een foto van hem bij de diploma-uitreiking. Wat een verschil met hoe hij er eerder uitzag! Toen hij op school zat, gingen mensen op een heel andere manier naar zijn leven kijken. Het was duidelijk dat hij ondersteuning nodig had bij het leren, dus hij maakte kennis met assisted-technology, ondersteunende technologie, waarmee hij kon communiceren. Hij had 13 jaar lang logopedie gehad, maar ondanks dat kon hij zich alleen basaal uiten. Maar toen hij op de middelbare school zat, werd er op een andere manier gedacht en leerde hij op een andere manier te communiceren. Een van de eerste dingen die hij zegt is: "Hiervoor was ik dood, ik heb weer hoop nu ik kan spreken en mijn wens is om echte vrienden te hebben". Deze boodschap heeft hij getypt op een toetsenbord dat hij zelfstandig gebruikt om te communiceren.

Jeff had zichzelf thuis al leren lezen, ondanks dat niemand dacht dat hij dit kon. Hoe had hij dat geleerd? Zijn moeder had hem voorgelezen, hij keek tv, zijn broers en zussen brachten huiswerk mee naar huis en praatten erover, de woorden die je dagelijks op de verpakking ziet staan van levensmiddelen. We leven in een wereld vol letters. Ik leerde lezen voordat ik naar school ging, omdat mijn familie grote waarde hechtte aan het kunnen lezen. Het komt vaker voor. Jeff is daarin geen uitzondering.

Het leert ons dat elk kind capaciteiten heeft en dat het niet gaat om al die labels die een kind mee krijgt. Wat we leren van Jeff is dat hij kon leren en begrijpen toen hij toegang kreeg tot de juiste technologie en er in hem geloofd werd. Ik garandeer je dat alle kinderen met een beperking die je kent, meer kunnen dan je denkt. Daarvoor is het heel belangrijk dat je ervan uitgaat dat ze capaciteiten hebben en leeftijdsconform met hen omgaat, hoge verwachtingen hebt van hun leerprestaties. Als je daarvan uitgaat wordt het veel makkelijker je voor te stellen dat ze deel kunnen nemen aan het regulier onderwijs. Dat lukt je niet als je de leerling omschrijft met een cognitief ontwikkelingsniveau van een kind van 3, ernstig probleemgedrag, etc. Nee, als het gaat om een kind van 8 is het belangrijk voor het kind dat hij hetzelfde leert als alle andere kinderen die 8 jaar zijn.

Pesten

Vraag: Mijn zoon is 17 en gaat al 9 jaar niet naar school. Scholen willen hem niet toelaten. Hij kon al lezen en schrijven toen hij 2 was. Mijn zoon is geen prater. De directeur van een van de scholen waar ik mee sprak zei: "Om uw zoon te beschermen; omdat hij anders is en zachtaardig, wordt hij mogelijk gepest, dus hij kan hier beter niet op school komen". Ik wil graag dat mijn kind naar school gaat, maar ik wil de school niet onder druk zetten om hem toe te laten. Ik wil commitment van de school.

Mary: er is geen gemakkelijk antwoord op uw vraag. Maar je kunt je ook afvragen: wat is erger: om gepest te worden in een klas waar mensen niet in je geloven of in onderwijs

waarin je op waarde geschat wordt, waar je gewaardeerd wordt en met jezelf aan de slag gaat met behulp van een gedragsprogramma. Beide opties zijn zwaar. Maar waar stop je je energie in? Zo kijk ik ernaar. Ja, het is moeilijk als een kind gepest wordt en zulke situaties doen zich voor en we moeten ons daarop voorbereiden en scholen moeten er programma's op ontwikkelen. Maar het is geen excuus om een kind niet toe te laten tot de school.

Kindness leidt tot minder pestgedrag: ¹ http://www.edutopia.org/blog/teaching-kindness-essential-reduce-bullying-lisa-currie?utm_source=facebook&utm_medium=post&utm_campaign=blog-teaching-kindness-essential-reduct-bullying-link

Reactie uit de zaal: wij hebben scholen wel onder druk gezet om kinderen toe te laten en dat heeft tot succes geleid. Wees niet bang dat je kind gepest wordt. Als je kind maar eenmaal op de school is toegelaten, is het meestal zo dat het kind goed wordt opgevangen en begeleid, net als de andere kinderen.

Andrew

Er is nog een voorbeeld van een jongen die veel profijt heeft gehad van communicatiemiddelen.

Hier zie je een foto van Andrew met zijn leerkracht Mrs Pierson. Mrs Pierson had ooit gezegd: ik wil nooit een kind dat kwijlt in mijn klas. Maar Andrew heeft autisme, CP en kan niet praten. Daarnaast heeft hij problemen met slikken, waardoor hij kwijlt. Mrs Pierson had Andrews broers en zussen al in de klas gehad en zijn ouders zeiden: u was een fijne leerkracht voor onze eerste 3 kinderen en u zult ook vast een fijne leerkracht zijn voor Andrew.

Toen deze foto genomen werd wisten we niet dat Andrew kon lezen. Uiteindelijk heeft ook Andrew zijn diploma van het voortgezet onderwijs gehaald. Hij heeft vrienden en in een reactie in het jaarboek van de leerlingen schrijft Stacy: "Being friends with you has made me a more open minded person". Doordat Andrew bij hen in de klas zat, staan zijn mede leerlingen meer open voor anderen. Dat is toch wat we willen in deze wereld? Mensen die open staan voor elkaar.

Andrew ging studeren, is niet afgestudeerd, maar begon een eigen bedrijf in papiervernietiging en heeft zijn eigen huis.

Jeff, hij heeft inmiddels een parttime baan, is actief binnen de wijk waar hij woont, betaalt belasting, brengt zijn stem uit bij verkiezingen, heeft interesses, hobby's en een vriendin. Hij heeft nu 3 toevallen per jaar in plaats van 3 per dag en gebruikt minder medicatie, omdat stress de oorzaak was van de toevallen. Die stress ontstond door hoe hij werd behandeld. Jeff is niet uniek. Jullie hebben allemaal Jeffs in jullie scholen. Het is belangrijk dat we anders denken over deze leerlingen, uitgaan van hun capaciteiten. Dit is een belangrijke strategie om inclusief onderwijs te realiseren. Het maakt het veel gemakkelijker als je ervan uitgaat dat kinderen slim zijn, het recht hebben om hetzelfde te leren als iedereen en dat het gaat om de juiste ondersteuning te bieden. Daarmee kun je anderen overtuigen.

Bronnen

Het is belangrijk om te weten welke oplossingen er zijn voor de scholen. Ik wil graag met jullie delen welke oplossingen ik heb geleerd. De SWIFT center website staat vol met bronnen en onderzoeksrapporten (www.swiftschools.org) en er is ook een Facebook pagina een Twitter- en Pinterest account en een boekenclub op Goodreads. En we hebben een nieuwsbrief.

Het eerste dat we deden toen we met Swift startten was het in kaart brengen van de scholen in de VS die al op een inclusieve manier aan het werken waren. Het kon gaan om 1 leerling, 1 school of 1 klas. Er zijn scholen die al meer dan 10 jaar werken aan inclusief onderwijs. We gingen ernaar toe, bestudeerden hun werkwijzen om duidelijk te krijgen welke elementen van belang zijn. Waarom werkt het ene hier wel en het andere niet? Welke onderwerpen spelen overal? We filmde en we ontwikkelden tijdens 3 bezoeken met focusgroepen van ouders, mensen uit de gemeenschap, leerkrachten en leerlingen een instrument waarmee we konden bepalen of een school inclusief was of niet. Zo hebben we de gebieden en kenmerken in kaart gebracht.

Een nieuwe aanpak: naar meer gezamenlijkheid

Een van de belangrijkste bevindingen vond ik dat de meerderheid van deze scholen waren opgeklommen van zwak presterende scholen tot hoog presterende scholen. 10 tot 15 jaar eerder waren deze scholen, op basis van de gemeten leerprestaties van de leerlingen, aangemerkt als zwak presterende scholen. Daarop waren ze aangesproken en hadden extra geld gekregen. Sommige ouders hadden hun kind van school gehaald, want het is natuurlijk niet zo best als je als zwakke school te boek staat. Om van dat imago af te komen moesten die scholen een andere koers gaan varen, en de manier waarop ze de kinderen op school les gaven, veranderen. Dus ze ontwikkelden een nieuwe aanpak. Een aanpak die zich kenmerkte door meer gezamenlijkheid (unified approach).

In het verleden was de expertise die beschikbaar was op de scholen opgedeeld in aparte programma's. Een voor hoogbegaafden, voor speciaal onderwijs, autisme, Engels leren. Dus afhankelijk van de categorie waar de leerling onder viel, kreeg hij ondersteuning op een bepaalde specifieke plek. Het was allemaal sterk gefragmenteerd. De scholen besloten om alle expertise in kaart te brengen, te bundelen en beschikbaar te stellen aan alle leerlingen in hun eigen klas.

De structuur van de school werd onder de loep genomen zodat elke volwassenen betrokken werd bij het leren van de kinderen op school. Dus ook iemand die in de kantine werkt, kan betrokken worden bij het leren lezen van een leerling. De secretaresse bij rekenen. De conciërge bij het aanleren van positief gedrag. Er werd goed gekeken naar de talenten van alle mensen die op de school werkten en die werden ingezet om kinderen te helpen bij het leren. Zo ontwikkelden deze zwakke scholen zich tot goed presterende scholen. Ze vertelden ons dat de reden voor deze transformatie was dat ze hadden besloten om hun aparte programma's te ontmantelen. Kinderen met een beperking blijven nu in de reguliere klas. Uitgangspunt werd: we zijn er voor alle leerlingen. Een heel krachtig uitgangspunt, vind ik.

5 domeinen

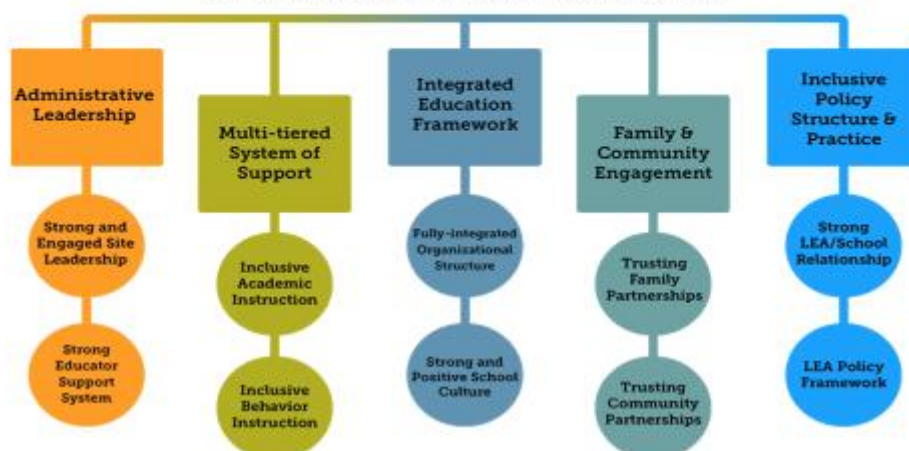
Uiteindelijk hebben we 5 domeinen kunnen onderscheiden. Over de 5 domeinen:

https://www.youtube.com/watch?v=NRR67_osT-Q

Van elk van de 5 domeinen hebben we een informatief filmpje gemaakt van 60 seconden. Het filmpje geeft een goed beeld van wat het domein inhoudt.

Domains and Features

⓪ Administrative leadership

Dit ligt natuurlijk voor de hand: de directeur van de school en de schoolleiders moeten betrokken en geïnformeerd zijn en achter de principes van inclusief onderwijs staan. Ze weten waarom ze het willen en kunnen de leerkrachten daarbij ondersteunen. De schoolleiders moeten met iedereen kunnen communiceren. Met kinderen met en zonder beperking, hun ouders, want de directeur van de school moet aan ouders van een leerling met een beperking kunnen uitleggen waarom ze toewerken naar een inclusief model. Dat doet zich vaak voor in de scholen waar ik mee werk. Niet iedereen denkt er immers hetzelfde over. Als de speciale klas van je kind wordt ontmanteld, heb je daar als ouders vraagtekens bij. Ik wil mijn kind niet in groep 3, wat kan ze daar nou leren? Ouders hebben altijd te horen gekregen dat hun kind beter af was in een aparte klas. Het gaat dus niet altijd om weerstand van ouders van kinderen zonder beperking waar een directeur mee te maken krijgt.

In 60 seconden

Strong and engaged site leadership: <https://www.youtube.com/watch?v=EBeMEf0Oae8>

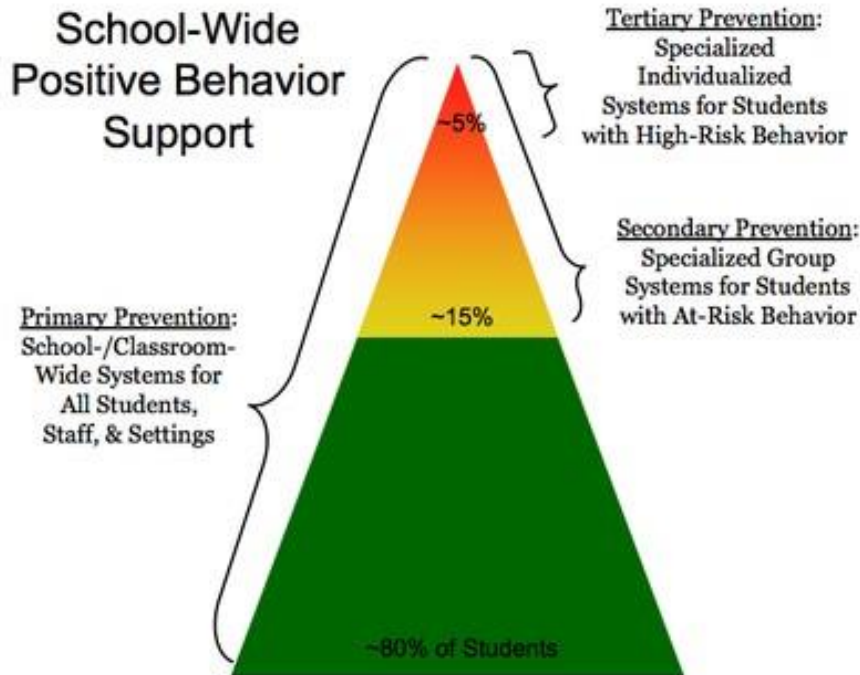
Strong Educator Support System: <https://www.youtube.com/watch?v=v2b9tRnszi4>

⓪ Multi-tiered System of Support

Zijn er mensen bekend met Positive Behavioral Interventions & Supports (PBIS)¹? Kort gezegd komt het hier op neer: alle leerlingen hebben toegang tot dezelfde verwachtingen, instructies en bronnen. Dus iedereen heeft toegang tot hetzelfde.

Ten aanzien van gedrag, bijvoorbeeld: je bent aardig, voorkomend, toont respect en gedraagt je rustig in de gang. Er zijn kinderen die om diverse redenen niet aan deze verwachtingen kunnen voldoen. Dan doe je een beroep op ondersteuning. Voor deze kinderen stel je een beloningsprogramma op waardoor ze zich beter gaan gedragen. Zo kun je de kinderen van niveau 1 naar niveau 2 helpen te komen. Maar er zijn ook kinderen waarbij dat niet lukt, die dat niet op die manier kunnen leren. Die hebben een veel intensiever programma nodig. Er is geen magische formule voor welke interventie succesvol is, want dat is maatwerk voor de betreffende leerling.

¹ <https://www.pbis.org/school>

Wat is PBIS: <https://www.youtube.com/watch?v=eqQ7icUA-sY>

Reactie uit de zaal: het is ook belangrijk om aandacht te besteden aan de omgeving, niet alleen aan het kind. De omgeving heeft veel invloed op het gedrag van het kind.

Mary: dat klopt helemaal. Het gaat hier meer om de leerkrachten, dan om de kinderen. Het gaat erom dat de leerkrachten hoge verwachtingen hebben van de leerprestaties van alle leerlingen, onafhankelijk van het label dat ze hebben. Ik kom op veel scholen waar ze zeggen: wij zijn inclusief, wij gebruiken MTSS (Multi-Tiered Systems of Support). Maar dan zie ik een kind met een beperking ergens in een hoekje zitten, zonder dat het toegang heeft tot het leren lezen. Of kinderen van 12 die net hun naam kunnen schrijven en 3 kleuren kunnen benoemen, dus gebruiken ze geen MTSS, want ze hebben niet dezelfde verwachtingen ten aanzien van dit kind. Het gaat erom hoe het kind opgenomen kan worden in het onderwijs.

Wat is MTSS: <https://www.youtube.com/watch?v=EDn7teUiEIo>

In 60 seconden

Inclusive Academic Instruction: https://www.youtube.com/watch?v=Q9Dm4LX5_mw

Inclusive Behavior Instruction: https://www.youtube.com/watch?v=Q9Dm4LX5_mw

🕒 Integrated Educational Framework

Dit is mijn favoriete onderdeel. Dit onderdeel heeft betrekking op waar we het eerder over hadden: waar zou deze leerling zijn als hij geen beperking zou hebben? Is het kind volledig geïntegreerd in de klas? Heeft het dezelfde boeken en hetzelfde als de andere kinderen, staan ze met z'n allen op de klassenfoto? De meeste klassen waar leerlingen met een beperking volledig geïntegreerd zijn hebben een ouder-professional. Ondersteunt deze ouder alleen het kind met een beperking of de hele klas? Belangrijk is dat deze ouder niet de schaduw is van het kind met een beperking, maar de leerkracht assisteert, zodat de leerkracht alle kinderen les kan geven.

Avery: https://www.youtube.com/watch?v=x8TnKi_YblQ

Strong Positive School Culture is een onderdeel van dit domein. Het gaat om het voorleven van aardig zijn voor elkaar en samenwerken. Hebben we de klas zo ingericht dat de kinderen met elkaar kunnen samenwerken?

In 60 seconden

Fully integrated Organisational structure: <https://m.youtube.com/watch?v=zt4lpTgaiWQ>

Strong and positive school culture: <https://www.youtube.com/watch?v=2rtsJYtzd50>

🕒 Family Community Engagement

Er zijn scholen waar ik bijna moet huilen van ontroering als ik binnenkom omdat er zoveel mensen uit de schoolomgeving betrokken zijn. Een voorbeeld: in het begin van het schooljaar wordt er een vragenlijst rondgestuurd aan alle gezinnen met de vraag: welke talenten heeft u en wilt u deze met onze school delen? Familieleden kunnen een geweldige kok of hovenier, belastingadviseur, muzikant, danser, wiskundige, of wat ook zijn. Als mensen deze talenten als vrijwilliger aan een school aanbieden, kan de school zorgen voor een match met een of meer leerlingen. Dan ontstaan er activiteiten als een naschoolse tuinclub, dansgroep, de wiskundige kan een kind ondersteunen bij rekenen (zie MTSS). Dus een belangrijke opgave voor scholen is: Hoe kunnen we families bij de school betrekken.

Wat ik ook op scholen heb gezien is dat ouders tussen de middag naar school komen om te lunchen met hun kind. Ze kunnen gewoon langskomen, zijn welkom, de deur staat voor hen open.

De school moet ook participeren in de gemeenschap. Zo hoorde ik dat een schooldirecteur naar een ontbijt met de burgemeester ging, waar hij aan andere leiders van de stad vertelde over de successen van de school en leden van de gemeenschap uitnodigde om deel te nemen aan activiteiten op zijn school. Zo verzorgde de commissaris van politie als dj de muziek op het zomerfeest.

In 60 seconden:

Trusting family partnerships: <https://www.youtube.com/watch?v=SXgDX--N9Dc>

Trusting community partnerships: <https://www.youtube.com/watch?v=AzvngdbG0q4>

🕒 Inclusive Policy Structure & Practice

Hebben de scholen hun beleid op orde? Hebben ze een inclusieve filosofie en als dat niet zo is: hoe kunnen we dat veranderen? Hoe worden we gefinancierd?

Weet je, het speciaal onderwijs is hartstikke duur. Inclusief onderwijs is niet goedkoper of duurder, het is kostenneutraal, omdat je het geld uit het speciaal onderwijs gebruikt binnen het reguliere onderwijs. Je hoeft geen speciaal vervoer meer te betalen waarmee kinderen een uur onderweg zijn naar hun school. Dat geld zet je anders in, namelijk door kinderen met een beperking binnen het reguliere onderwijs te ondersteunen.

In 60 seconden

Strong LEA/School relationship: <https://www.youtube.com/watch?v=eH2DUYi6ywM>

LEA policy framework: <https://www.youtube.com/watch?v=oViptCsJobw>

Deelname aan het SWIFT programma

Vraag: Zijn de scholen verplicht om mee te doen aan het SWIFT programma? En is er extra geld nodig om de omslag te maken binnen de school?

Mary: het is altijd de keuze van de school zelf om SWIFT te implementeren. Ze krijgen er geen extra geld voor. Ze krijgen wel toegang tot technische assistentie en deskundigheidsbevordering. De technische assistenten helpen de school om in beeld te brengen wat hun kracht is en wat ze verder willen ontwikkelen. Bijvoorbeeld, een school kan op 3 domeinen goed scoren en wil met onderdelen van de andere 2 domeinen aan de slag. Wij helpen om daarvoor een plan te maken en ook om prioriteit te geven aan die ontwikkeling. We gebruiken hierbij een Implementation Science Framework. Op de website kun je hier meer over lezen. We zorgen er ook voor dat de hele school achter de koers staat, dat wil zeggen, 80% van de leerkrachten, schoolleiders, etc.

Goede voorbeelden: Thasya

Een aantal jaren geleden hadden we een project dat gericht was op het in beeld brengen van hoe leerlingen met communicatiebeperkingen volledig opgenomen kunnen zijn in een

reguliere klas. Een van de onderdelen van het project was het beschrijven van successen en die documenteren op film. Deze film gaat over Thasya. De school staat in een arme wijk en moet het doen met weinig middelen, moet roeien met de riemen die er zijn. Hiervoor zat Thasya in een aparte, speciale klas, ging met de bus naar school waar ze een apart programma had. Toen ze naar deze school kwam, kwam ze in een reguliere klas en de parent-professional ondersteunt alle kinderen in de klas. Ze is er voor Thasya en is alert op wat zij nodig heeft, maar ze is er ook voor de andere kinderen in de klas. Thasya heeft een communicatiemiddel, er kan een logopedist worden geconsulteerd, verder volgt ze het programma met de klas.

Als je naar de film kijkt, denk dan meteen na over hoe je de film kunt gebruiken om anderen ervan te laten leren. Gebruik het voor deskundigheidsbevordering, laat het aan families en leerkrachten zien. Wat in deze film gebeurt, is niet uniek. Het is een mooi voorbeeld van inclusief onderwijs.

Link naar de film: <https://www.youtube.com/watch?v=1zWp2KkOr68>

